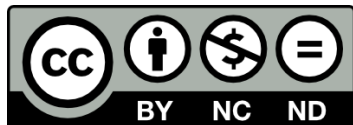

Θεατρική Αγωγή για Έκφραση και Επικοινωνία

Ενότητα 13: Ανακεφαλαίωση

Ευαγγελία Παπαγεωργίου
Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

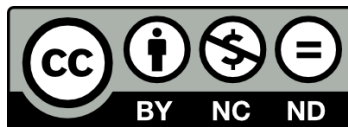
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

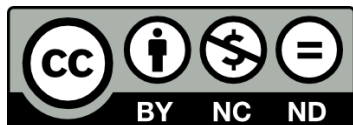
Θεατρική Αγωγή για Έκφραση και Επικοινωνία

Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης

Ανακεφαλαίωση

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Ανακεφαλαίωση πρώτης ενότητας: «Συνοχή της ομάδας και εμπιστοσύνη των μελών της σε αυτήν».
2. Ανακεφαλαίωση δεύτερης ενότητας: «Κινητική αντίληψη και ευαισθησία και απελευθέρωση της σωματικής έκφρασης».
3. Ανακεφαλαίωση τρίτης ενότητας: «Αυθορητισμός».
4. Ανακεφαλαίωση τέταρτης ενότητας: «Σκηνικές προσφορές, αποδοχές και μπλοκαρίσματα».

Σκοπός ενότητας

- Η ενότητα έχει ως στόχο να ανακεφαλαιώσει τις τέσσερις μεγάλες ενότητες θεατρικών ασκήσεων και παιχνιδιών που προτάθηκαν και έγιναν κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

**Ανακεφαλαίωση πρώτης ενότητας:
«Συνοχή της ομάδας και
εμπιστοσύνη των μελών της σε
αυτήν».**

Αναστοχασμός πάνω στην πρώτη ενότητα

- Με τη συμμετοχή τους στις ασκήσεις και τα παιχνίδια αυτής της ενότητας, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες γνωρίζονται, «εκτίθενται», κερδίζουν υποστήριξη από την ομάδα, εξοικειώνονται με τη διαδικασία του θεατρικού αυτοσχεδιασμού, περνούν από διαδικασίες κατά τις οποίες μαθαίνουν να δημιουργούν στους άλλους αίσθηση ασφάλειας και φροντίδας, αλλά και να «εγκαταλείπονται» στους άλλους, αναγνωρίζοντας και συναισθανόμενοι την ασφάλεια που εκείνοι τους παρέχουν. Η βοήθεια, η φροντίδα και η υποστήριξη της ομάδας προς κάθε ένα μέλος της, συντελούν στην περαιτέρω αύξηση όχι μόνον της εμπιστοσύνης καθενός προς τους άλλους, αλλά και στην αύξηση του θάρρους να επιτελεί τις θεατρικές αυτοσχέδιες πράξεις του/της μπροστά στα υπόλοιπα μέλη της ομάδας, κερδίζοντας έτσι αυτοεκτίμηση.

**Ανακεφαλαίωση δεύτερης
ενότητας: «Κινητική αντίληψη και
ευαισθησία και απελευθέρωση της
σωματικής έκφρασης».**

Αναστοχασμός πάνω στη δεύτερη ενότητα 1

- Τα «σενάρια» που αποτελούν την εν λόγω ενότητα, προσφέρουν φανταστικά ερεθίσματα. Αυτά έχουν να κάνουν με διάφορα περιβάλλοντα και καταστάσεις, που πλαισιώνουν, στο επίπεδο της φαντασίας, τους/τις συμμετέχοντες/ουσες και τους καλούν να αντιδράσουν σωματικά, σαν να βρίσκονταν πραγματικά μέσα στο συγκεκριμένο περιβάλλον ή τη συγκεκριμένη κατάσταση. Πολύ σημαντικό για τις σωματικές δράσεις είναι το διώνυμο φανταστικό ερέθισμα - ρεαλιστική αντίδραση σε αυτό. Σαν αποτέλεσμα δεν έχουμε μόνον ρεαλιστικές θεατρικές αποδόσεις, αλλά και μη ρεαλιστικές, δεδομένης της ευρείας γκάμας ερεθισμάτων που προσφέρονται.

Αναστοχασμός πάνω στη δεύτερη ενότητα 2

Τα στοιχεία της μη λεκτικής έκφρασης είναι τα εξής:

- Το βλέμμα.
- Οι εκφράσεις του προσώπου.
- Οι χειρονομίες και οι κινήσεις των μελών του σώματος.
- Η μετακίνηση του σώματος στο χώρο.
- Οι αποστάσεις ανάμεσα στα πρόσωπα.
- Ο ήχος της φωνής.

Αναστοχασμός πάνω στη δεύτερη ενότητα 3

- Οι ασκήσεις της ενότητας ερεθίζουν τη μνήμη των αισθήσεων και των συγκινήσεων και ζητούν την έκφρασή τους μέσω του σώματος και της μη λεκτικής έκφρασης εν γένει. Η εξάσκηση στη χρήση των μη λεκτικών στοιχείων και η βαθύτερη κατανόηση της σημασίας τους, είναι σημαντική για την έκφραση και επικοινωνία στη ζωή γενικότερα, για την έκφραση και επικοινωνία του ηθοποιού στο θέατρο, για την έκφραση και επικοινωνία των εκπαιδευτικών κατά τη δουλειά τους μέσα στην τάξη, αλλά και για την κατανόηση, εκ μέρους των εκπαιδευτικών, και την αποκωδικοποίηση των μη λεκτικών στοιχείων των παιδιών και την ευαισθητοποίησή τους προς αυτό που τα μη λεκτικά στοιχεία φανερώνουν: το πώς αισθάνεται κανείς.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ανακεφαλαίωση τρίτης ενότητας: «Αυθορμητισμός».

Αναστοχασμός πάνω στην τρίτη ενότητα

- Οι ασκήσεις και παιχνίδια που επινοήθηκαν είχαν ως στόχο να αυξήσουν την άμεση απόκριση – λεκτική και μη λεκτική - σε κάποιο εξωτερικό ερέθισμα. Εκείνο που αναζητείται είναι η πρωτοβουλία για «προίκιση» του/της παρτενέρ με ιδιότητες τέτοιες που τον/την «μετατρέπουν» σε έναν επινοημένο θεατρικό χαρακτήρα ο οποίος βρίσκεται σε ένα δεδομένο περιβάλλον, σε μια δεδομένη κατάσταση και έχει έναν δεδομένο στόχο. Η προσπάθεια για ακαριαία αντίδραση στο ερέθισμα, για γρήγορα αντανακλαστικά, ασκεί τα άτομα στη συγκέντρωση και στην εγρήγορση και κινητοποιεί τους ελεύθερους συνειρμούς. Αυτό που είχε ως σκοπό η ενότητα ήταν να τονιστεί ότι ο αυθορμητισμός είναι τόσο σημαντικός όσο και αυτό που μοιάζει να είναι το αντίθετό του, δηλαδή η κριτική σκέψη.

**Ανακεφαλαίωση τέταρτης
ενότητας: «Σκηνικές προσφορές,
αποδοχές και μπλοκαρίσματα».**

Αναστοχασμός πάνω στην τέταρτη ενότητα

- Μέσα από την ενότητα γνωστοποιήθηκαν τρεις βασικές έννοιες:
 - α) Η «σκηνική προσφορά».
 - β) Η «σκηνική αποδοχή».
 - γ) Το «σκηνικό μπλοκάρισμα».
- Η εξάσκηση στη σκηνική αποδοχή όχι μόνο καθιστά δυνατό το θεατρικό αυτοσχεδιασμό των ατόμων, χωρίς προσunenνόηση, αλλά και την αποδοχή, ή, τουλάχιστον, την κατανόηση του άλλου και εκτός σκηνης. Τα άτομα που μαθαίνουν να αυτοσχεδιάζουν αποδεχόμενα και ενισχύοντας, με τις θεατρικές τους πράξεις, τις επινοήσεις των παρτενέρ τους, ασκούνται στην ενσυναίσθηση, στην κατανόηση της κατάστασης του «άλλου», το πλαίσιο μέσα στο οποίο δρα ο άλλος, και στο να δρουν ενεργητικά και θετικά ως προς αυτόν.

Αναστοχασμός πάνω στην τέταρτη ενότητα: οφέλη εκπαιδευτικών

- Οι εκπαιδευτικοί που έχουν ασκηθεί στην ανάπτυξη ενσυναίσθησης και έχουν αναπτύξει ενσυναίσθηση, μπορούν να γίνουν «πολλαπλασιαστές» της ικανότητας ενσυναίσθησης στα παιδιά, της ικανότητας κατανόησης των παιδιών μεταξύ τους, με όλες τις θετικές συνέπειες ως προς την αποδοχή των διαφορετικοτήτων.

Αναστοχασμός πάνω στην τέταρτη ενότητα: οφέλη φοιτητών/τριών

- Τα εφόδια που αποκτούν οι φοιτητές/τριες, από το μάθημα, μπορούν να τα αξιοποιήσουν, στο πλαίσιο του σχολείου (σύμφωνα με την προσωπικότητα και τα ενδιαφέροντά τους), σε τρεις διαφορετικές κατευθύνσεις:
 - α) Στην κατεύθυνση της ανάπτυξης και συγκρότησης της προσωπικότητας των μαθητών και μαθητριών τους.
 - β) Στην κατεύθυνση της εκπαιδευτικής και διδακτικής δραστηριότητάς τους, για να κάνουν, δηλαδή, τη διδασκαλία των μαθημάτων ελκυστική και αποτελεσματική.
 - γ) Προς την κατεύθυνση της δημιουργίας θεατρικών παραστάσεων με τα ίδια τα παιδιά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 1

Α. Θέατρο (Ιστορία, Θεωρία, Σημειολογία, Σημειωτική, Πρακτική), Θεατρική Αγωγή:

- Γραμματάς, Θεόδωρος, *Διδακτική του Θεάτρου*, Αθήνα, τυπωθήτω/Δαρδανός, 1999.
- Elam, Keir, *Η σημειωτική θεάτρου και δράματος*, μτφ. εισαγ. Καίτη Διαμαντάκου, επιμ., μτφ. Δημήτρης Τσατσούλης, σειρά: η τέχνη του θεάματος, κατεύθυνση: θεωρία θεάτρου και εικόνας, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2001, [Keir Elam, *The semiotics of Theatre and Drama*, 1980.]
- Hartnoll, Phyllis, *Ιστορία του Θεάτρου*, μτφ. Ρούλα Πατεράκη, Υποδομή, Αθήνα, 1980 [=Hartnoll, Phyllis, *A Concise History of the Theatre*, Λονδίνο και Νέα Υόρκη: Thames & Hudson, 1968].
- Jacques, David, *Μάθηση σε ομάδες: Εγχειρίδιο για όσους συντονίζουν ομάδες ενήλικων εκπαιδευομένων*, μετ. Νίκη Φίλλιπς, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2004.
- Λεκόκ, Ζακ, *Το ποιητικό σώμα, μια διδασκαλία της θεατρικής πράξης*, μετ. Έλενα Βόγλη Κοάν, Αθήνα 2005.
- Μποζίζιο, Πάολο, *Ιστορία του θεάτρου*, 2 τόμοι, μτφ.-επιμ. Ελένη Νταρακλίτσα, Αιγόκερως, Αθήνα 2006.
- Μπρουκ, Πήτερ *Η σκηνή χωρίς όρια*, χ.μετ., Εγνατία, Θεσσαλονίκη, 1976.
- Μπρουκ, Πήτερ *Η ανοιχτή πόρτα*, ΚΟΑΝ, Αθήνα, 1998.
- Μπρουκ, Πήτερ, *Ένας άλλος κόσμος*, μετ. Ελένη Καραμπέτσου, Εστία, Αθήνα, 1999.
- Παπανδρέου, Νικηφόρος, *Περί Θεάτρου*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 1989.
- Πεφάνης, Γιώργος, *Το θέατρο και τα σύμβολα*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1997.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 2

- Πούχνερ, Βάλτερ, *Σημειολογία του Θεάτρου*, Παϊρίδη, Αθήνα 1985.
- Τσατσούλης Δημήτρης, *Σημειολογικές προσεγγίσεις του θεατρικού φαινομένου*, Δελφίνοι ΕΠΕ, Αθήνα, 1997.
- Φέλντενκράϊς, Μος, *Συνειδητοποίηση διά μέσου της κίνησης*, μετ. Νταΐζη Λιακοπούλου, Θυμάρι Αθήνα 1994.
- Auslander, Philip, *From Acting to Performance, Essays in Modernism and Postmodernism*, Routledge, Λονδίνο και Νέα Υόρκη, 1978.
- Boal, Augusto, Adrian Jackson, *The aesthetics of the oppressed*, Routledge, Λονδίνο, 2006.
- Boal, Augusto, *Legislative Theatre: using performance to make politics*, Routledge, Λονδίνο, 1998.
- Boal, Augusto. *The rainbow of desire: the Boal method of theatre and therapy*, Routledge, Λονδίνο, 1995.
- Boal, Augusto, *Games for actors and non-actors* Routledge, Λονδίνο, 1992.
- Boal, Augusto, *Theatre of the Oppressed*, Pluto Press, Λονδίνο, 2002 [1979].
- Bosisio, Paolo, *Teatro dell' Occidente. Elementi di storia della drammaturgia e dello spettacolo teatrale*, LED, Μιλάνο, 1996 [=Bosisio, Paolo, *Teatro dell' Occidente. Elementi di storia della drammaturgia e dello spettacolo teatrale*, 2 τμ., LED, Μιλάνο, 2006].
- Brockett, Oscar G., *History of the Theatre*, Allyn and Bacon, Βοστώνη, 1987 (5^η έκδ.) [1968]].
- Chevalier, Alain, Michèle Pagnoux, René Hainaux (επιμ.), *Les Fondements du Mouvement Scénique*, Centre de Recherches et de Formation Théâtrales en Wallonie, Rumeur des Ages και Maison de Polichinelle, La Rochelle, 1993.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 3

- Cohen Cruz, Mady Shutzman, *A Boal companion: dialogues on theatre and cultural politics*, Routledge, Λονδίνο, 2007 [1950].
 - Dort, Bernard «La condition sociologique de la mise en scène», στο *Théâtres: essais*, Seuil, Paris, 1986.
 - Karlson, Marvin, *Theories of the Theatre*, Cornell University Press, 1996.
 - Moussinac, Léon, *Le théâtre des origines à nos jours*, Amiot Dumont, Παρίσι, 1957.
 - Pandolfi, Vito, *Storia universale del teatro drammatico*, 2 τ., Unione tipografico-editrice torinese, Τορίνο, 1964.
 - Pavis, Patrice, *Problèmes de Sémiologie Théâtrale*, Les Presses Universitaires du Quebec, Κεμπέκ, 1976.
 - Pavis, Patrice, *Voix et images de la scène*, Presses Universitaires de Lille, Λίλλη, 1985.
 - Serpieri, Alessandro κ.ά., *Come comunica il teatro: dal testo alla scena*, Il Formichiere, Μιλάνο, 1978.
 - Styan, J. L., *Modern Drama in Theory and Practice*, 3 τ., Cambridge University Press, Καίμπριτζ 1981.
 - Wickham, Glynne *A History of the Theatre*, Phaidon, Λονδίνο, 1992.
 - Zarilli, Philip B., *Acting (Re)considered, a theoretical and practical guide*, Routledge, Λονδίνο και Νέα Υόρκη, 1955.
- Β. Έκφραση/Επικοινωνία, Ψυχολογία, Ανθρώπινες σχέσεις:
- Αδαλόγλου, Κ., Αυδή, Α., Λόππα, Ε., Τάνη, Δ., Τσολάκη, Χ., *Εκφραση- Εκθεση*, τεύχος Α', Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα, 2002.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 4

- Bateson, Birdwistell, Goffman, Jackson, Hall, Scheflen, Sigman, Watzlawick, *επικοινωνία*, επιμ. Yves Winkin, Μάγια, Αθήνα, 2000.
- Bruner, Jerome, *Πράξεις νοήματος*, επιμ. Μανώλης Τσαγκαράκης, Αλέξης Ζώτος, μτφ. Ήβη Ρόκου, Γιώργος Καλομοίρης, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997 [Jerome Bruner, *Acts of meaning*].
- Feldenkrais, Moshe, *Ο ικανός εαυτός. Η απελευθέρωση της δυναμικής του σώματος και του νου: Ένας οδηγός για τον αυθορμητισμό*, μτφ. Δημήτρης Γιαννόπουλος, Θυμάρι, Αθήνα, 1996.
- Μπακιρτζής Ν., Κωνσταντίνος, *Επικοινωνία και Αγωγή*, Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε. (Gutenberg), Αθήνα, 2004.
- Μπακιρτζής Ν., Κωνσταντίνος, *Η δυναμική της αλληλεπίδρασης στην επικοινωνία*, Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε. (Gutenberg) Αθήνα 2003.
- Ναυρίδης, Κλήμης, *Ψυχολογία των ομάδων- Κλινική ψυχοδυναμική Προσέγγιση*, Παπαζήσης, Αθήνα, 2005.
- Σακαλάκη, Μαρία, *Ψυχολογία της επικοινωνίας*, Παπαζήση, Αθήνα 1994.
- Τσολάκης, Χρίστος, *τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική*, ραδιοφ. σταθμός 9.58 της ΕΡΤ-3 και Νησίδες, Σκόπελος, 1999.
- Watzlawick Paul, Janet Beavin Bavelas, Don D. Jackson, *Ανθρώπινη Επικοινωνία και οι επιδράσεις της στη συμπεριφορά- τα πρότυπα, οι παθολογίες και τα παράδοξα*, μετ. Ασπα Γολέμη, επιμ. Κάτια Χαραλαμπίκη, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2005.
- Bateson, Gregory, «A Theory of Play and Fantasy», *Steps to an Ecology of Mind*, Jason Aronson Inc., Northvale, New Jersey και Λονδίνο, 1972.
- Goffman, Erving, *The presentation of self in Everyday Life*. Doubleday, Νέα Υόρκη, 1959.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 5

Γ. Θεατροπαιδαγωγική, Παιδαγωγική:

- Άλκηστις, *Το αυτοσχέδιο θέατρο στο σχολείο, Προετοιμασία για τη δραματοποίηση*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1989.
- Άλκηστις, *Μαύρη αγελάδα, άσπρη αγελάδα, Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση και διαπολιτισμικότητα*, Τόπος, Αθήνα 2008.
- Αυδή, Αύρα, Μελίνα Χατζηγεωργίου, *Η τέχνη του Δράματος στην Εκπαίδευση: 48 προτάσεις για εργαστήρια θεατρικής αγωγής*, Μεταίχμιο, Αθήνα, 2007.
- Γούναρη, Παναγιώτα, Γιώργος Γρόλλιος (επιμ.), *Κριτική Παιδαγωγική, μια συλλογή κειμένων*, Gutenberg (παιδαγωγική σειρά), 2010.
- Γραμματάς, Θεόδωρος, *Θέατρο και Παιδεία*, Νηρηίδες, Αθήνα 1998.
- Δαφέρμος, Μανόλης, *Η Πολιτισμική-ιστορική θεωρία του Vygotsky. Φιλοσοφικές-ψυχολογικές-παιδαγωγικές διαστάσεις*, Ατραπός, Αθήνα 2002.
- Κατσαρίδου, Μάρθα, *Η μέθοδος της δραματοποίησης στη διδασκαλία της λογοτεχνίας*, διδακτορική διατριβή, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη 2011.
- Κοντογιάννη, Άλκηστις, *Το βιβλίο της δραματοποίησης*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1998.
- Μακρυγιάννη, Δήμητρα, *Κόσμοι της παιδικής ηλικίας, νήσος*, Αθήνα, 2003.
- Ματσαγγούρας, Ηλίας, *Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και Μάθηση: για το καθημερινό μάθημα, το ολόημερο σχολείο και για τα περιβαλλοντικά, τα Πολιτιστικά και Ευρωπαϊκής Συνεργασίας Προγράμματα*, Γρηγόρης, Αθήνα, 2004.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 6

- Μπακονικόλα, Χαρά, *Θέατρο και Σχολείο: ΙΙ. Η Θεατρική σχολική δημιουργία*, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Επτάλοφος, Αθήνα, 2002.
- Roehrs, H., *Το κίνημα της προοδευτικής εκπαίδευσης*, Αφ. Κυριακίδη.
- Χρυσαφίδης, Κ. *Βιωματική-Επικοινωνιακή Διδασκαλία: Η εφαρμογή της μεθόδου Project στο σχολείο*, Gutenberg, Αθήνα, 1994.
- Φράγκος Π., Χρήστος, *Ψυχοπαιδαγωγική. Θέματα παιδαγωγικής ψυχολογίας, παιδείας, διδακτικής και μάθησης*, Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., (Gutenberg), Αθήνα 1994.
- Bolton, Gavin, *Drama as Education, an argument for placing drama at the centre of the curriculum*, Longman, Έσεξ, 1984.
- Freire Paulo, *Pedagogy of the Oppressed*, Continuum, Νέα Υόρκη 2002.
- Kupper, Petra, Robertson, Gwen, *The community performance reader*, Routledge, 2007.
- Needlands & Goode, *Structuring Drama Work: A Handbook of Available Forms in Theatre and Drama*, Cambridge University Press, Καίμπρητζ, 2000.
- Snyders, Georges, *La joie à l' école*, PUF, Παρίσι, 1986.
- O' Tool, John, *The Process of Drama, Negotiating Art and Meaning*, Routledge, Λονδίνο 1992.
- Wagner, Betty Jane, *Dorothy Heathcote: Drama as a Learning Medium*, Heinemann, Λονδίνο, 1999.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ευαγγελία Παπαγεωργίου. «Θεατρική Αγωγή για Έκφραση και Επικοινωνία. Ανακεφαλαίωση». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS231/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

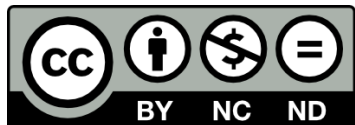
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Κερμανίδου Θεοδώρα
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

